

Taaffe odstranil bič posilstva, s katerim so, hvala Bogu, minule ustavoverske vlade v imenu „liberalizma“ gonile vse uradnike na volišče in jih silile za „ustavoverce“ glasovati. — Ustavoverska stranka spoznala je pri sedanji volitvi sama in javno, da je brez onega biča ni; mi smo to zmiraj trdili!

Naši dopisi.

Iz Gorice 29. okt. (Izv. dop. — Konec.) Na realki so sprejeli letos 46 učencev v 1. razred, med njimi 10 Slovencev, padlo je tukaj samo 6 učencev. To se gotovo ni zgodilo iz posebne milosti, ampak zato, ker ta zavod šteje sploh malo, okoli 165 učencev v vseh 7 razredih. Na pripravnici za učiteljice so sprejeli 22 laških in 8 slovenskih gojenk; 2 Slovenki in 5 Lahinj so vrgli. Poslednji zavod ima poleg sebe vadnico, v katero vpisujejo tudi slovenski stariši svoje hčeric. Ali ta ima tako ozke prostore, da so Slovenci prisiljeni učenke dajati na laške šole, kjer se večinoma izgublja slovenski narodnost.

Lani so ustanovili tukaj rokodelsko šolo, kamor zahajajo fantiči tudi slovenskih starišev; ali kljub temu, da tudi dežela podpira to šolo, je vendar samo laška in nemška. Čudijo se mnogi, zakaj se je slovenska stranka deželnega zbora pokazala tukaj toliko mlačna za svojo narodnost. Mesto goriško Slovincem itak nobene, najmanjše šole ne privoščijo; zakaj ga deželni zastop podpira za poitalijančevanje tudi od svoje strani! Lah slovenske otroke uže v prvih letih poitalijančujejo v Fröbelnovih vrtih; Slovenci se pa ne zganejo, in kar so nam obečavali v tem pogledu, ni se obistinilo doslej. Vsako leto, katero zamudimo, je velika zguba našemu življu. Pa drugikrat še kaj o tem.

Danes moram še poročati žalostno vest, da je v petek večer umrl tukaj pri usmiljenih bratih g. Štefan Klemenčič, likvidator tukajšnje zastavljalnice, in sicer po malodnevni bolezni za davico (difterito). Ista bolezen mu je pograbila par dni poprej okoli 7letno hčerko, sinček pa mu je ostal, in je upati, da ozdravi. Klemenčič je bil zgleden oče, ki je gorel samo za svoja otroka, in je postal žrtva te ljubezni. Bil je čist značaj in pravi narodni poštenjak, kakoršnih žalibog le prezeló pogrešamo. Goriški čitalnici se je v odboru odlikoval kot glavna pomoč; bil je denarničar. 2. novembra se udeleži čitalnica za njim črne maše, mu na gomili zapojejo. Naj v miru počiva!

Iz Celovca 25. okt. — Koroški uradni list „Klagenfurter Zeitung“ od 19. oktobra t. l. razglasa razpis treh učiteljskih služeb za tri slovenske občine tako-le:

„Konkursausschreibung.

3753.

Im Schulbezirke Völkermarkt kommen zu besetzen: 1. die 3 Lehrstelle an der dreiklassigen Volksschule zu St. Michael ob Bleiburg mit der 3. Gehaltsklasse und freier Wohnung; 2. die 2. Lehr- eventuell Unterlehrerstelle an der zweiklassigen Volksschule zu Miess mit der 3. Gehaltsklasse, freie Wohnung; 3. die 2 Lehr- eventuell Unterlehrerstelle zu St. Filippen bei Eberndorf, 3. Gehaltsklasse, freie Wohnung. Die Kenntniss der slovenischen Sprache wäre erwünscht. Die vorschriftsmässig belegten Gesuche sind bei dem k. k. Bezirksschulrath bis 31. Oktober d. J. einzubringen. K. k. Bezirksschulrath Völkermarkt am 8 Oktober 1882.“

Okrajni šolski svet velikovski in vse druge deželne šolske oblasti tedaj tako razumejo v državnih temeljnih postavah izrečeno in zopet zagotovljeno narodno enakopravnost, da učitelju, ki ima leta in leta pečati

se s slovenskimi učenci, ki jim mora razumljivo razkladati in po domače pojasnovati vsakovrstne, tudi samo po sebi težko razumljive predmete, da takemu učitelju ni treba znati jezika, katerega izključno samesa umejo njegovi učenci, ampak: „die Kenntniss der slovenischen Sprache wäre erwünscht!“ To je tedaj narodna enakopravnost za koroške Slovence za čas veljave člana XIX. drž. tem. postav, za čas ces. namestnika Schmidt-Zbirova, za čas vlade Conrad-Taaffe-ove!! Kaj bi neki rekel nemški „Schulverein“, ako bi se med avstrijske Nemce kamorkoli kam namestil ljudski učitelj, pri katerem bi se reči moralo: „bei ihm wäre die Kenntniss der deutschen Sprache erwünscht!“

Belokrajna 2. nov. — Tudi pri nas na meji hrvatski bilo je leto še precéj rodovitno. Gospodarji zatrjevali so mi, da so žita, podzemljic, vina itd. nekoliko več pridelali, nego minulo leto. Nadjal sem se, da ubogi kmet letos vendar ne bode trpel lakote; al človek obrača, ljudje pa obrnejo. Tako je tudi pri nas. Denar, kojega povsod manjka in katerega povsod potrebujemo, bodi-si za davek, za obleko ali druge reči, je žalibog v Belikrajini pri ubogem kmetu večkrat le bela vrana. Kmet prisiljen je tedaj v novini prodati svoje pridelke, za katere — se ve da — ko še cene nimajo, prav malo dobi; kako bode potem shajal z deco in vso družino! Vino na pr. prodajajo letos po 7½ „cvancigarc“ (2 gld. 50 kr.), pšenico po 7 „cv.“ (2 gld. 33 kr.), toraj tako rekoč po nič, in kaj ko bi še nova mera bila! Ne; tisto staro vedrice (20 bokalov) in stari mernik (15 bokalov) je; zraven mora pa še kupcu vina na vsako vedrice dati po 2 bokala namečka zastonj, kajti drugače ni ga mu mogoče prodati. Ali ni to tako rekoč oderuštvo za ubozega kmeta? Pa kaj hočemo: stara navada, železna srajca.

Belokranjci, zdramimo se vendar enkrat; pustimo stare „cvancigarce“, staro vedrice in stari mernik, vpe-ljimo vendar enkrat novo mero in vago tudi doma! Saj vendar kupujemo vse na novo mero in vago, zakaj ne bi prodajali? Ali ne bi bilo lepše, ako bi se vino na liter cenilo in na hektoliter (100 lit.) prodajalo? Glejte! nameček bi odpadel; račun bil bi silno lahak (na pr. 9 kr. liter, 9 gold. hektol.), zdaj pa je s tistim namečkom računati silno težavno, tako, da je večkrat tudi najspretniši prodajalec ogoljufan, vsaj jaz imel sem priložnost, to večkrat opazovati.

Zatorej, župani, silite ljudstvo, da bode imelo novo mero in vago, kakor postava zahteva. Slavna kmetijska družba v Ljubljani, ki tolikrat na pomoč prideš ubogemu kmetu, stori tudi tukaj potrebne korake, podaj nam svojo krepko roko! Slavna vlada! stori vendar enkrat konec tej goljufni stari meri!

Glas, ki se sliši dostikrat med kmeti.

Iz Ljubljane.) Volitev državnega poslanca za ljubljansko mesto) vršila se bode jutri; prvič brez nemškutarjev. Naš vojni klic je: „Volimo vsi in glasujmo za Grasselli-a!“ Zakaj nemškutarji ne volijo, opisujemo v posebnem članku.

— (Monsignor Luka Jeran), vrednik „Zgodnje Danice“, dobrotnik ubogih, poseben podpornik ubogih dijakov, imenovan je za stolnega korarja. Veseli pozdravljamo to imenovanje in z nami vred vsa naša duhovščina. Bog ohrani še mnogo mnogo let velezasluženega gospoda kanonika!

— (Gospod dr. Leonard Klofutar), vodja bogoslovskega podučevanja, c. k. profesor in častni korar ljubljanske škofije, veleučen pisatelj več bogoslovskih knjig, našemu narodu pravičen člen deželnega šolskega sveta,

odlikovan je z vitežkim redom Franc Jožefovim. Čestitamo!

— (*Odbor kmetijske družbe*) zboroval je preteklo nedeljo ter naznanje vzel in sklepal o došlih dopisih, med temi: o podpori deželnega zbora v svoti 100 gold. za pokončavanje škodljivega mrčesa, o računu za nekaj nujnih poprav pri podkovski šoli na Poljanah, o želji radeške podružnice gledé škodljivca pri turšici, o poročilu gospoda vipavskega dekana gledé preskušnje na slapški šoli, gledé dnevnega reda pri občnem zboru. Konečno reši se dopis štajarske kmetijske družbe, gledé protesta zoper vlogo komisarjev na dunajskem živinskem trgu zaradi novega tržnega reda; in konečno so bili sprejeti 4 novi udje. (Obširneje prihodnjič.)

— (*Gospod deželni predsednik Winkler*) vrnil se je pretekli teden z Dunaja.

— (*Gospode ude kmetijske družbe kranjske*) opozorujemo, naj se v prav obilnem številu vdeležé občnega zbora kmetijske družbe, ki bode dne 15. t. m., to je, prihodnjo sredo.

— (*Gospod vitez Schneid*) počuti se, kakor izvemo iz privatnega pisma, v Gorici prav dobro, in bivanje tam ima samo namen popolnega okrevanja od uže prestante bolezni.

Prošnja.

Tiste velečastite gospode, katere je centralni odbor c. kr. kranjske kmetijske družbe z dopisom od dne 6. oktobra t. l. št. 594 naprosil, da blagovolijo v blankete podrobno popisati, kako se je obnesla letošnja letina v dotičnem okraji, omenjenega popisa pa dosedaj še niso poslali, vljudno prosimo, naj blagovolijo dotične izkaze prav kmalu poslati.

Iz pisarne c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani 7. novembra 1882.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V predmestji Neubau ponavljali so se sinoči zopet neredi zato, ker je bila razpuščena čevljarska zadruga. Policija ni mogla redu napraviti, in ker je našuntano ljudstvo hotelo voditelje neredov siloma oprostiti, prišel je na pomoč oddelek vojaštva. Iz drugega telegrama posnamemo, da je ljudstvo napadlo policijo s kameni, potem pa prodrlo v stražnico ter jo razdejalo in tam ranilo policijskega komisarja. Še le, ko so prišle na pomoč tri kompanije pešcev in eskadrona ulancev, se je red naredil. Dvanajst delavcev in nekaj policajev je ranjenih. — Veliko delavcev se je djalo v zapor. — Prav zanimiva volilna borba boruje se danes tukaj v Jožefovem predmestji, ali Kronawetter zmaga in ž njim prosto dunajsko meščanstvo, ali pa judovsko časništvo. — Ed. Suess sklical je v nedeljo nalašč v ta namen shod volilcev, da bi s svojimi patetičnimi frazami meščane odvrnil od Kronawetterja, pa ob enem je tamošnje volilce sklicalo tudi demokratično društvo, kjer je Kronawetter odločno in pošteno surove nasprotne napade zavrnil. Izid te volitve bo prav zanimiv in pomenljiv. Stanje obravnav centralne komisije za vredjenje davka popišemo na drugem mestu.

Gradec. — Matija Lohninger, državni poslanec vélikega posestva štajarskega, umrl je dne 6. t. m. — Umrl govoril je sicer nekaj slovensko, Slovencev pa ni maral nikdar.

Iz Pešta. — V delegacijah razpravljala se je naša unanja politika. V odseku ogerske delegacije prašali so delegati Kalnoky-a, ministra vnanjih zadev, ali je res, da je naš cesar zaradi nastalih zaprek opustil obiskati v Rimu laškega kralja Humberta. Iz odgovora ministrovega razvideti je, da je cesar nameraval podati se v Rim, da pa so se kazale mnoge zapreke enako gledé ene vrste rimskega prebivalstva, kakor gledé papeža. — Nekateri časniki trdijo, da je bil papež odločen zapustiti Rim, kedar bi bil naš cesar prišel tje obiskat kralja ter ga s tem pripoznal pravega posestnika rimskega.

Druge obravnave v delegacijah tečejo precéj gladko, levičarji tu in tam skušajo ugovarjati, pa brez uspeha, prepričali se bodo, da tudi v delegacijah ne bo nihče pogrešal njihove modrosti.

Odsek ogerske delegacije obravnaval je proračun stroškov za vojsko v Bosni in Hercegovini. Minister Kallay odgovarja na več vprašanj rekel je, da so bili vzroki vstaje: nasprotstvo tamošnjega ljudstva zoper vse tuje, vpliv črnogorskega ljudstva in v družih tamošnjih krajnih razmerah. Vlada hoče ponavljanje ustaj zabraniti s tem, da pusti tam primerno število vojakov za gotov čas, da osnuje in vpelje enotno upravo s središčem v Sarajevu, s tem, da zabrani vnanje vplivanje s primernimi sredstvi. — Za pokončavanje roparstva namerava se osnovati iz 300 prostovoljcev lahko premakljiva kolona.

Proračun zasedenih deželá je na trdni podlagi, dohodki iz davkov so ugodni, pridelovanje tobaka se pomnožuje, rekrutiranje se bo vršilo v prihodnje kakor letos. — Potem je bil proračun sprejet po vladinem predlogu.

XX. izkaz doneskov

za spominek dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Gospod Rozman Franc, župnik v Ra-	
kitni	1 gld. — kr.
„ Marešič Franjo, kaplan v	
Šentvidu nad Ljubljano . .	5 „ — „
„ Tomic, železniški zdravnik .	1 „ — „
„ Pirc P. F. S., kanonik in	
predstojnik gimnazije v Št.	
Pavlu	5 „ — „
„ P. Sporn Roman, dekan v Št.	
Pavlu	2 „ — „
„ P. Urnik Kolumban, kaplan	
v Št. Pavlu	2 „ — „
„ J. K.	5 „ — „
„ Skul Valentin, župnik pri Št.	
Jakobu na Savi	2 „ — „

Skupaj 23 gld. — kr.
K temu v zadnjem listu izkazanih 1487 „ 70 „

Skupaj do zdaj 1510 gld. 70 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 4. novembra 1882.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 64 kr. — banaške 8 gold. 97 kr. — turšice 6 gold. 80 kr. — soršice 6 gold. 70 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 71 kr. — prosa 5 gold. 53 kr. — ajde 4 gold. 53 kr. — ovsa 2 gold. 60 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.